

Demenskoordinatoren som ekspert og fascilitator - introduktion til dobbeltpositionsmodellen

Andreas Granhof Juhl, erhvervspsykolog, samarbejder med DemensCentrum Aarhus om opbygning af demens praksisuniversitetet

Andreas Granhof Juhl har forsket i, hvordan en professionel arbejder, når denne har succes. Resultatet er ikke en tjekliste, hvor succesen er i hus, når alt er "vinget" af. I stedet fandt han frem til, at succesfuldt arbejde afhænger af, hvordan den professionelle agerer: Det er afgørende, om den professionelle er fleksibel og kan indtage forskellige positioner alt efter arbejdssituationen.

At indtage en position

At indtage en position er at have blik for de forskellige handlemuligheder, der er i situationen, og derudfra

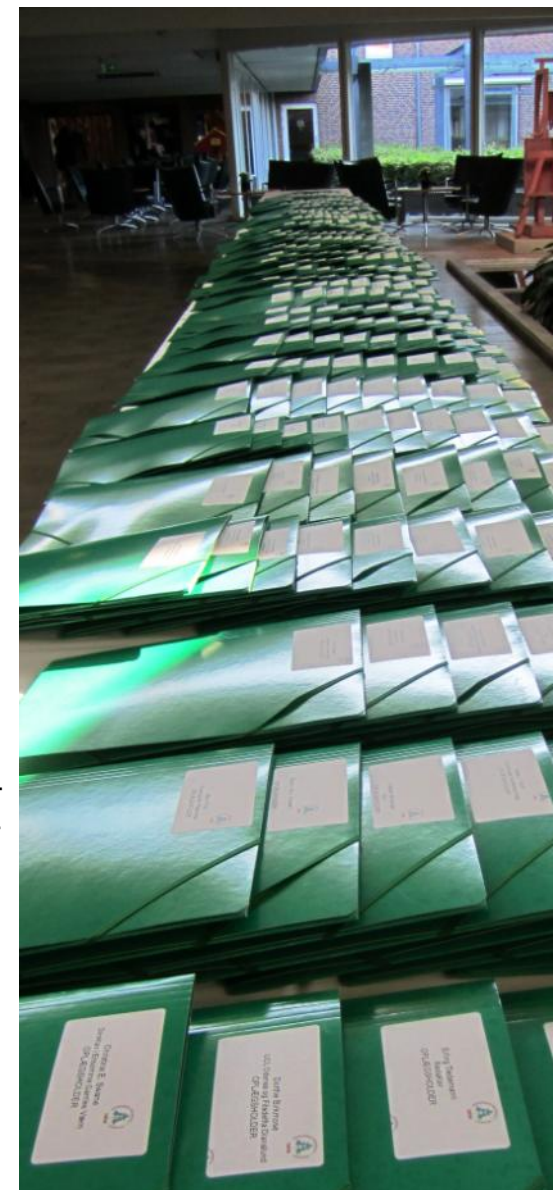
tage et pragmatisk valg. Situationer ændrer sig, når man skifter position. Derfor er det interessant at kunne skifte tilgang eller position og være refleksiv i forhold til, hvad der kan ske, hvis man vælger at gøre B i stedet for A og omvendt. Det er en måde at udbrede handlerummet fra kun at handle ud fra et relativt snævert rum af muligheder. Anders Granhof Juhl kalder det at kunne positionere sig på denne måde for refleksiv praksis, i modsætning til normal praksis. For at være refleksiv praktiker skal man

- 1) blive ved med at sætte sig noget for,
- 2) være selvrefleksiv og kritisk i forhold til sig selv,
- 3) efterspørge resultater og feedback på præstationer.

Dobbeltpositionsmodellen

I sin forskning har Andres Granhof Juhl identificeret mange forskellige positioner, men for overskuelighedens skyld har han valgt at sætte fokus på to positioner (dobbeltpositionsmodellen) i forhold til demenskoordinatorens arbejde: Positionerne ekspert og facilitator.

Demenskoordinatoren agerer ekspert ved at besidde en særlig viden såvel inden for demenssygdom og – tilbud med også i nærprocesser. Eksperten har kontrol, informerer og er ekspert på viden. I positionen som facilitator handler det i stedet om at involvere og motivere og tage udgangspunkt i andres situation,

behov og ressourcer. At indtage ekspert-positionen kan føles som at være på sikker grund, men hvis borgerne skal klare sig uden at hidkalde en ekspert, hver gang der opstår uforudsete situationer, er det nødvendigt, at gøre dem i stand til selv at håndtere situationen. Udfordringen er at vedblive med at reflektere over tilgængelige positioner gennem sit arbejdsliv, at balancere mellem positionerne i konkrete situationer og at vide, hvornår det er bedst at træde ud af den ene og over i den anden.

Hvilken position hvornår?

Hvilken position demenskoordinatoren vælger at indtage, er i høj grad afhængig af den enkelte opgave eller situation. Hvis opgaven kræver en ringe grad af involvering, men hvor løsningen afhænger af en absolut viden, kalder den på en ekspert. Eksperten analyserer problemet og fremsætter to-tre alternative løsningsmodeller. Et almindeligt lægebesøg er en klassisk situation, hvor lægen indtager ekspertrollen ved at diagnosticere og ordinere.

Ulempen ved ekspertpositionen er, at kunden/borgeren kan være uvillig eller ude af stand til at forstå eller acceptere en diagnose eller til at udføre løsningen. I en proceskonsultation, hvor demenskoordinatoren er facilitator, skabes en relation til

"Proceskonsultation er at skabe en relation med klienten, der sætter klienten i stand til at opfange og forstå de processer og begivenheder, der opstår i klientens interne og eksterne miljø med det formål, at situationen kan forbedres ud fra klientens definition..."

Schein, 1999,p.20.

borgeren. Her skal borgeren selv opfange og forstå situationen og dermed selv tage ejerskab. Det er især relevant, når opgaven er kompleks og kræver en stor grad af involvering: Her er fokus på fælles diagnose og empowerment.

En deltager spørger Andreas Granhof Juhl, om viden om dobbeltpositionsmodellen kan overføres til undervisningssituationer. Det kan den - det drejer sig om hele tiden at være opmærksom på, hvornår man skifter fra den ene position til den anden ud fra, hvad det er for en slags viden, undervisningen omhandler. Og så er det også et spørgsmål om at prøve sig frem og lære af sine fejl, trial-and-error. Andreas Granhof Juhl anbefaler, at man åbent efterspørger feedback fra sine kursister.

